Conclusies van de vergadering van de Coördinatie Commissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen 9 december 1971

De Coördinatie Commissie besprak voornamelijk de zitting van de Raad der Europese Gemeenschappen die op 11 december aanstaande bijeen zal komen.
De volgende onderwerpen werden daarbij behandeld.

1. Onderhandelingen met de Verenigde Staten

Na de bijeenkomst van de groep van Tien te Rome ziet de Gemeenschap zich voor de noodzaak gesteld om op korte termijn een standpunt te bepalen t.a.v. het handelspolitieke gedeelte van de verhouding EEG-VS, zodanig dat dit standpunt op 17 en 18 december naar voren kan worden gebracht, wanneer de groep van Tien te Washington bijeenkomt. De Amerikaanse eisen, voorzover thans bekend, behelzen de volgende onderwerpen: (1) citrus, (2) tabak, (3) opslag van graan, (4) graanprijs i.v.m. nieuwe vaststelling van pariteiten, (5) gevolgen van de toetreding, (6) onderhandelingen met de EVA-neutralen, (7) andere preferentiële overeenkomsten. Sommige van de Amerikaanse verlangens, vooral (6) en (7), zijn nog weinig geconcretiseerd.

De situatie die zich thans aftekent is dat er een onderhandelingspakket in de nabije toekomst tot stand lijkt te komen dat de volgende elementen omvat:
- realignering van de Europese wisselkoersen,
- devaluatie van de dollar,
- opheffing van de surcharge,
- enkele urgente tegemoetkomingen van de EEG.

Daarnaast kan er gedacht worden aan grotere handelspolitieke onderhandelingen, waarbij onderscheid ware te maken tussen de zg. art. XXIV,6-onderhandelingen in het GATT ter compensatie van de gevolgen van de toetreding en algemene onderhandelingen over een brede scala van onderwerpen. Deze zullen later (1972, 1973) kunnen plaatsvinden en, wat de laatstgenoemde onderhandelingen betreft, evenwichtig moeten zijn, d.w.z. tegenconcessies van de V.S. moeten bevatten.

Bij de standpuntbepaling doen zich twee problemen voor. Enerzijds is niet precies bekend welke onderwerpen de V.S. tot de urgente rekenen, die deel moeten uitmaken van het 1e pakket. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat het hier alleen gaat om citrus, tabak en de opslag van granen en dat deze concessies in de voornaamste plaats bestemd zijn om de devaluatie van de dollar veilig (.d.w.z.) zonder protektionistische amendementen) door het Congres te loodsen.

© NA, 2.05.313, Buitenlandse Zaken, blok 3, 1965-1974 (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 14342
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S02654

Het tweede probleem betreft de "timing". Enerzijds is het moeilijk om op korte termijn over ingewikkelde en gevoelige handelspolitieke vraagstukken à Six tot overeenstemming te komen; anderzijds is er ook de vraag hoe de EEG - in het geval over de nieuwe valuta-verhoudingen op 17, 18 december formeel of informeel overeenstemming wordt bereikt - voldoende drukmiddelen in de hand kan houden om het Congres tot aanvaarding van de dollar-devaluatie te brengen. Immers, wanneer afgesproken wordt te interveniëren op nieuwe pariteiten, zal het lastig zijn het Congres daarna nog te overtuigen van de noodzaak van een devaluatie. De drukmiddelen moeten in de handelspolitieke sektor liggen.

Tegen deze achtergrond kwam de Coördinatie Commissie tot de volgende conclusies:

1. Er is dringende behoefte aan een onderhandelingsmandaat en de Raad van 11 december dient dit mandaat vast te stellen, waarbij de handels- en landbouwpolitieke materie aan de Commissie ter onderhandeling dient te worden opgedragen. Een exploratoir mandaat is overbodig en, gezien de tijd, onuitvoerbaar.

2. Korte termijn-aanbod
Dit mandaat dient enkele korte termijn-tegemoetkomingen van de EEG te bevatten, ter aanvulling van het pakket van pariteitswijzigingen en opheffing van de surcharge. Deze tegemoetkomingen moeten evenwel voorwaardelijk zijn, d.w.z. afhankelijk van de effectuering van de dollar-devaluatie.
De korte termijn-concessies mogen het volgende omvatten:
-- schorsing van het buitenrecht op citrus van 15% naar 8% in de periode 1/IV tot 15/X, voorlopig voor een jaar, met latere consolidatie in het vooruitzicht;
-- een intentieverklaring i.v.m. de komende harmonisatie van de tabaksaccijns, ertoe strekkende dat rekening zal worden gehouden met de derde-landen-belangen, overeenkomstig art. 110/EEG;
-- een toezegging om te komen tot een opslag in de EEG van max. 10% van de tarweoogst, teneinde aldus de wereldmarkt te ontlasten en invoerruimte te scheppen. Bij een opslaghoeveelheid van 3 miljoen ton tarwe (boven de normale voorraden) kan dit Nederland fl. 120 miljoen kosten (waarvan afgetrokken mogen worden de opbrengst van latere verkoop). Door Canada dient ook een opslag-politiek te worden gevoerd.

3. Lange termijn-aanbod
Daarnaast kan een afspraak worden gemaakt tussen de Zes en de bereidverklaring worden afgelegd jegens de V.S. ten aanzien van de art. XXIV,6-onderhandelingen (die eventueel nog in 1972 kunnen beginnen, maar dit is o.m. afhankelijk van de instemming van de kandidaat-leden, waarbij rekening moet worden gehouden met de late datum van het referendum in Noorwegen) en daaropvolgende algemene onderhandelingen. Bij deze laatste zullen, behalve tarieven en wereldwijde overeenkomsten, ook non-tariff barriers betrokken moeten worden en zullen ook van EEG-zijde eisen worden gesteld. Het is echter niet nodig dit thans nader uit te werken. Ook deze toezeggingen zijn afhankelijk van overeenstemming over de wisselkoersen, incl. de opheffing van de surcharge en de daarmee samenhangende Amerikaanse maatregelen.

4. Overige vraagstukken
Het vraagstuk van de graanprijs dient buiten het pakket sub 2 gehouden te worden. Op een eventueel Amerikaans verzoek om thans ook de graanprijsvaststelling bij de onderhandelingen te betrekken, moet afwijzend worden gereageerd.

5. Wat betreft de EVA-neutralen wordt er vooralsnog van uitgegaan dat de V.S. niet zullen insisteren op een beëindigen van de onderhandelingen, maar wel nauwkeurig zullen letten op de GATT-conformiteit. Dit laatste is uiteraard aanvaardbaar, maar veroorzaakt wel problemen t.a.v. afzonderlijke landbouwafspraken. Indien de Amerikaanse wens zou zijn dat de EVA-neutralen hun preferenties behouden op de Engelse markt, maar geen preferentie zouden verkrijgen op de markten van de Zes, is zulks niet aanvaardbaar.

II. Toetredingsonderhandelingen

a) Vrij verkeer van werknemers

Na uitvoerige discussie kwam de Coördinatie Commissie tot de conclusie dat het tot dusverre door Nederland verdedigde voorstel, inhoudende een beperking van het vrij verkeer tot personen "born in Britain" geen kans maakt door de Zes, laat staan door het Verenigd Koninkrijk, te worden geaccepteerd. Ook België geeft aan dit voorstel geen steun. Op grond van taktische overwegingen achtte men het verstandiger dit voorstel waarvan de juridische houdbaarheid aan sterke twijfel onderhevig is, te laten varen en terug te vallen op een argumentering die gebaseerd is op de feitelijke toestand in Nederland, zoals die zich bij een grote toevloed van werknemers uit Engeland zal kunnen voordoen. Deze toestand van dreigende sociale ontwrichting, mede in verband met de extreme bevolkingsdichtheid van ons land, de heersende woningnood en de algemeen verbreide kennis van de Engelse taal, zou te Brussel in alle duidelijkheid naar voren moeten worden gebracht als uitgangspunt voor een intentieverklaring of protocol dat de weg opent hetzij voor speciale beschermende maatregelen in Nederland hetzij voor een herziening van de verordening. Het beste zou zijn indien een dergelijke intentieverklaring of protocol, waarvan een ontwerp als bijlage is toegevoegd, door de Zes zou kunnen worden onderschreven, maar in het uiterste geval zou genoegen moeten worden genomen met een eenzijdige verklaring. Te Brussel ware de Commissie ertoe te brengen om met voorstellen te komen voor maatregelen die aan de te voorziene moeilijkheden het hoofd zouden kunnen bieden.

Wat betreft de door het V.K, gegeven interpretatie van het begrip Engels onderdaan is het het beste deze voor rekening van de Engelse regering te laten en er op te wijzen dat de uiteindelijke interpretatie van het verdrag en de desbetreffende verordening berust bij het Hof van Justitie te Luxemburg.

b) Visserijzones
Er heeft zich ten aanzien van dit probleem geen wezenlijk nieuwe ontwikkeling voorgedaan. Wel heeft het V.K. de omvang van zijn territoriale uitzonderingsverlangens uitgebreid en een nieuwe clausule voorgesteld voor de besluitvorming aan het eind van de tienjarige overgangsperiode. De uitbreiding van de uitzonderingszones werd als teleurstellend beoordeeld, doch de genoemde formule werd daarentegen als een aanvaardbaar compromis gezien. Gelet evenwel op de onzekere situatie, de onbekendheid van het resultaat van eventueel contact tussen Engeland en Frankrijk en de zich wijzigende Engelse verlangens oordeelde de Coördinatie Commissie dat het beter was thans geen specifieke conclusies te trekken, maar de delegatie in de Raadszitting naar bevind van zaken te laten handelen.

c) Noorse landbouw
Ook hier hebben zich geen nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. Het Nederlandse standpunt biedt voldoende ruimte voor oplossing van dit probleem.

d) Veterinaire vraagstukken
Het ziet er niet naar uit dat deze materie technisch reeds voldoende is voorbereid om aanstaande zaterdag door de Raad te kunnen worden beslist. Vooralsnog dient te worden vastgehouden aan de aanvaarding door de kandidaat-leden van de desbetreffende verordeningen, waarbij met name de invoer van vers vlees en slachtvee in Engeland onverwijld zou dienen te worden mogelijk gemaakt. De veterinaire tegenargumentatie van het V.K. is zwak, doch de Coördinatie Commissie erkende dat er aan dit probleem ook politieke en financiële kanten zitten. Uit onderhandelingsoogpunt is er eventueel een band denkbaar tussen de regeling van de visserijproblemen en die van de veterinaire problemen.

II. Onderhandelingsmandaat voor Cyprus en toetreding van Mauritius tot de Jaoende-conventie

Wat betreft Mauritius concludeerde de Coördinatie Commissie dat de Nederlandse reserve op de opening van onderhandelingen met dat land kan worden opgeheven. Met het oog op de Amerikaanse gevoeligheden zou dit echter zo geruisloos mogelijk moeten geschieden. Om dezelfde reden zou het de voorkeur verdienen indien de vaststelling van het onderhandelingsmandaat voor Cyprus nog kan worden uitgesteld. Op zichzelf heeft Nederland hier echter geen problemen.

DGES, 9 december 1971

Bijlage inzake vrij verkeer van werknemers

Een redactiecommissie die met de opstelling van een ontwerp-protocol was belast, kwam tot de conclusie dat, nu er in Brussel nog een mogelijkheid blijkt te bestaan om een uitweg te vinden via de toepassing van art. 42 lid 3 van Verordening 1612/68 inzake het vrij verkeer van werknemers, deze mogelijkheid dient te worden benut. Nederland zou derhalve kunnen voorstellen dat overeengekomen wordt dat het evengenoemde artikel-lid aldus wordt uitgevoerd dat het toepassing vindt op houders van Britse paspoorten afkomstig uit landen/buiten Europa/ waarmee het Verenigd Koninkrijk institutionele banden heeft. (Tekst van art. 42 lid 3 is bijgevoegd).

Mocht het bovenstaande niet realiseerbaar blijken te zijn dan zou Nederland de volgende tekst voor een protocol behorende bij de toetredingsakte kunnen voorstellen:

[illegible]

» De hoge Verdragsluitende Partijen,
Hebben overeenstemming bereikt omtrent de volgende bepalingen, welke aan de Acte zijn gehecht:

Door de uitbreiding van de Gemeenschap en de toepassing van de verdragsbepalingen inzake het vrij verkeer van werknemers op deze uitgebreide gemeenschap ontstaan ~~wellicht~~ bepaalde risico's ten aanzien van de maatschappelijke verhoudingen in sommige Lid-Staten.

In verband hiermede verklaren de verdragsluitende partijen zich bereid om, zodra zich dergelijke omstandigheden in één of meer Lid-Staten voordoen, op voorstel van de Commissie de noodzakelijke wijzigingen in de richtlijn 64/221 of verordening 1612/68, hetzij in beide,aan te brengen waardoor het toelatingsbeleid ten aanzien van onderdanen van andere Lid-Staten kan worden aangepast. In afwachting van de totstandkoming van dergelijke wijzigingen kan een Lid-Staat de noodzakelijke maatregelen zelf nemen, waarvan hij onverwijld kennis geeft aan de overige Lid-Staten alsmede aan de Commissie, die kan besluiten dat de betrokken Lid-Staat deze maatregelen moet wijzigen of opheffen.'

Mocht ook een dergelijk protocol niet haalbaar blijken te zijn dan zou Nederland een eenzijdige verklaring kunnen afleggen inhoudende dat ~~het~~ art. 42 lid 3 van verordening 1612/68 door Nederland aldus zal worden uitgevoerd dat het toepassing vindt op houders van Britse paspoorten afkomstig uit landen/buiten Europa/ waarmee het V.K. institutionele banden heeft.

Artikel 42 lid 3

Deze verordening doet geen afbreuk aan de verplichtingen van de Lid-Staten:

- welke voortvloeien uit bijzondere betrekkingen of toekomstige akkoorden met bepaalde niet-Europese landen of gebieden op grond van institutionele banden die bestaan op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze verordening;
- welke voortvloeien uit akkoorden die op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze verordening met bepaalde niet-Europese landen of gebieden bestaan op grond van institutionele banden die tussen hen hebben bestaan.

De werknemers van deze landen of gebieden, die overeenkomstig deze bepaling arbeid in loondienst verrichten op het grondgebied van een van deze Lid-Staten, kunnen geen beroep doen op de bepalingen van deze verordening op het grondgebied van de overige Lid-Staten.